

2008-03-06

nr 7/08

TCO granskar

Starkt stöd för satsningar på högre utbildning

Författare:

Kristina Persdotter
Samhällspolitisk utredare
Avdelningen för samhällspolitik, TCO
e-post: kristina.persdotter@tco.se
tel: 08-782 91 93

Inledning

Det finns ett starkt folkligt stöd för att satsa på fler högskoleplatser och att förbättra högskoleutbildningen. Det visar denna TCO-studie. Samtidigt tar regeringen bort platser på högskolan. Sverige har mycket god ekonomi och har råd att satsa på både hög kvalitet och att fler ska få möjlighet att studera.

Det är inte konstigt att stödet för satsningar på utbildning är starkt med tanke på att svenskt arbetsliv har förändrats kraftigt det senaste årtiondet. Medarbetarna i svenska organisationer och företag är idag bättre utbildade och tar ett större eget ansvar för verksamheten. Samtidigt har pressen på verksamheterna ökat kraftigt. Företagens möjlighet att snabbare än konkurrenterna anpassa sig till nya krav, ny teknik och nya marknader är avgörande. Nya jobb uppstår och gamla försvinner i högre takt än tidigare. Kunskapskraven har ökat väsentligt och det skapas ständigt fler jobb för dem med hög utbildning.

Enligt TCO-undersökningen anser:

- 76 procent att Sverige bör in ta en topposition avseende välutbildad befolkning.
- 65 procent att fler än idag behöver ha en högskoleutbildning i framtiden.
- 88 procent att alla som är behöriga och vill studera på högskolan ska ha möjlighet att göra det.
- 79 procent att Sverige ska satsa mer resurser på högskolan för att höja utbildningskvaliteten.
- endast 6 procent att inga mer resurser ska skjutas till för att höja utbildningskvaliteten
- En mycket stor majoritet vill med andra ord satsa mer på högre utbildning.

I det nya arbetslivet är det viktigare än någonsin för individen att kontinuerligt underhålla sin kompetens och uppdatera sina kunskaper. Det är själva grunden för att kunna hänga med i den snabba utvecklingen och kunna gå från ett jobb till ett annat. Det finns därmed ett allt större behov för individer och företag att klara av snabba omställningar och att ta till sig ny kunskap. De länder som investerar mest i individens utbildning och trygghet i omställningen kommer således att klara sig bäst.

Men regeringen har tyvärr dragit ned på antalet platser i högskolan för att finansiera en mindre satsning på att höja utbildningskvaliteten. Flera statliga utredningar inom det utbildningspolitiska området vill också finansiera sina förslag med drastiska minskningar av antalet platser i högskolan. Det går på tvärs med regeringens globaliseringsråd där man är överens om att kunskapens betydelse för ekonomin ökar och att satsningar måste göras för att ge fler möjlighet till högre utbildning och att höja utbildningens kvalitet.

Det går också på tvärs med ungdomarnas önskan. SCB har tidigare visat att 60 procent av dem som i år går ut gymnasiet vill påbörja högskolestudier inom tre år¹. Om de ska få den möjligheten måste antalet platser på högskolan utökas. Det finns ett starkt tryck på fler platser i högskolan. Denna undersökning visar att stödet för att de som vill studera också ska få göra det är mycket starkt.

Det behövs inte bara fler platser i högskolan inom en nära framtid, det behövs också ordentliga satsningar på att förbättra utbildningskvaliteten. Resurserna per student i den högre

¹ SCB, *Pressmeddelande från SCB: Gymnasieungdomars studieintresse, läsåret 2007/08: Kvinnor mest intresserade av högskolestudier*, Nr 2007:361

utbildningen har minskat under det senaste årtiondet. Det har naturligtvis påverkat kvaliteten och inte minst vittnar studenter och lärare om att tiden för undervisning och lärande samtal blir allt kortare. Tyvärr har de kvalitetssatsningar som gjorts under senare år inte mer än till viss del stoppat upp den ständigt pågående urholkningen av resurser till den högre utbildningen.

För att säkerställa en god kvalitet i högskolan bör ytterligare minst 3 miljarder per år satsas på högskolan. Satsningar bör göras för att öka antalet platser så att de som vill genomgå högre studier ska få möjlighet till det. Opinionsundersökningen visar att stödet för att satsa mer pengar på högskolan för att förbättra kvaliteten i utbildningen är starkt. Nästan 8 av 10 vill göra det.

Men Sverige står inför fler utmaningar inom utbildningspolitiken. Att möjliggöra ett livslångt lärande är en av dessa. I en globaliserad ekonomi med en snabbt föränderlig arbetsmarknad kommer det vara nödvändigt att kunna varva arbete med studier för att under hela arbetslivet besitta den kunskap och kompetens som behövs. Möjligheterna att lära, lära mer och lära helt nytt behöver vara många. Utbildningssystemet måste byggas ut för att tillgodose yrkesverksammas behov av återkommande kunskapspåfyllning och utbildning för nya jobb genom hela yrkeslivet. 40 procent av de tillfrågade tror att de kommer att behöva komplettera sin utbildning i framtiden med kortare eller längre högskolestudier. Det behöver därför etableras en väl fungerande infrastruktur till stöd för det livslånga lärandet. Ett system med kompetenskonton eller kompetensförsäkringar framstår alltmer som en nödvändig reform.

I ett samhälle som kännetecknas av lika möjligheter för alla finns inte stora skillnader i vilka som läser på högskolan. En andra utmaning är därför att minska den sociala och etniska snedrekryteringen till högre studier. Snedrekryteringen minskade under 1990-talet men har sedan fem år tillbaka stannat av. Det behövs ta ett ordentligt omtag i denna fråga. Vi efterfrågar ett skolsystem som motverkar och inte stärker de sociala skillnaderna och ett system fritt från återvändsgränder. En nationell plan för en breddad rekrytering till högskolan bör också tas fram. Opinionsundersökningen visar att 65 procent anser att det är viktigt att minska den sociala och etniska snedrekryteringen till högskolan.

Sverige har råd att satsa mer på högre utbildning. Sverige har mycket starka statsfinanser och det finns framöver ekonomiskt utrymme som bör satsas på utbildning. Satsningar på utbildning är den bästa investering för framtiden som Sverige kan göra. Välutbildade människor har kommit att bli samhällets mest värdefulla tillgång. TCO delar den uppfattningen med en mycket stor majoritet av människorna i vårt land.

Sammanfattning

I en opinionsundersökning, som Novus Opinion genomfört på TCOs uppdrag under den 12-14 februari 2008, ställdes frågor rörande den högre utbildningen. Undersökningen omfattar ett riksrepresentativt urval om 1 000 svenskar mellan 18 och 65 år.

Undersökningen visar att en stor majoritet av det svenska folket är mycket positiva till att satsa mer på den högre utbildningen:

- Ungefär 8 av 10 (76 procent) anser att Sverige bör inta en topposition avseende välutbildad befolkning.
- 65 procent tror att fler än idag behöver ha en högskoleutbildning i framtiden.
- Nästan 9 av 10 (88 procent) tycker att alla som är behöriga och vill studera på högskolan ska ha möjlighet att göra det.
- 4 av 10 tror att de kommer att behöva komplettera sin utbildning i framtiden med kortare eller längre högskolestudier.
- 8 av 10 (79 procent) tycker att Sverige ska satsa mer pengar på högskolan för att höja utbildningskvaliteten.
- 65 procent anser att det är viktigt att minska den sociala och etniska snedrekryteringen till högskolan.

Den sammantagna bilden av opinionsundersökningen visar att det svenska folket stödjer ökade satsningar inom den högre utbildningen både vad gäller att öka antalet studieplatser i högskolan och att satsa mer pengar för att höja utbildningskvaliteten. Regeringens neddragning av antalet platser i högskolan har därmed ett svagt stöd i opinionen.

Redovisning av opinionsundersökningen – starkt stöd för satsningar på högre utbildning

Av diagram 1 framgår att människorna i Sverige uttrycker ett starkt stöd för att Sverige ska satsa på att inta en topposition avseende välutbildad befolkning. 76 procent anser att Sverige ska inta en sådan topposition. Endast 10 procent tycker inte Sverige ska göra det. Onekligen finns ett brett stöd för att satsa på Sverige som en kunskapsnation.

Diagram 1. Tycker du att Sverige ska satsa på att inta en topposition avseende välutbildad befolkning?

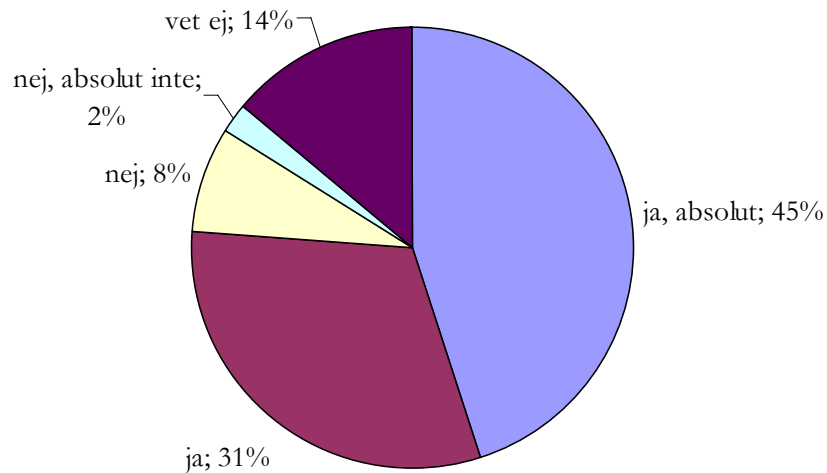
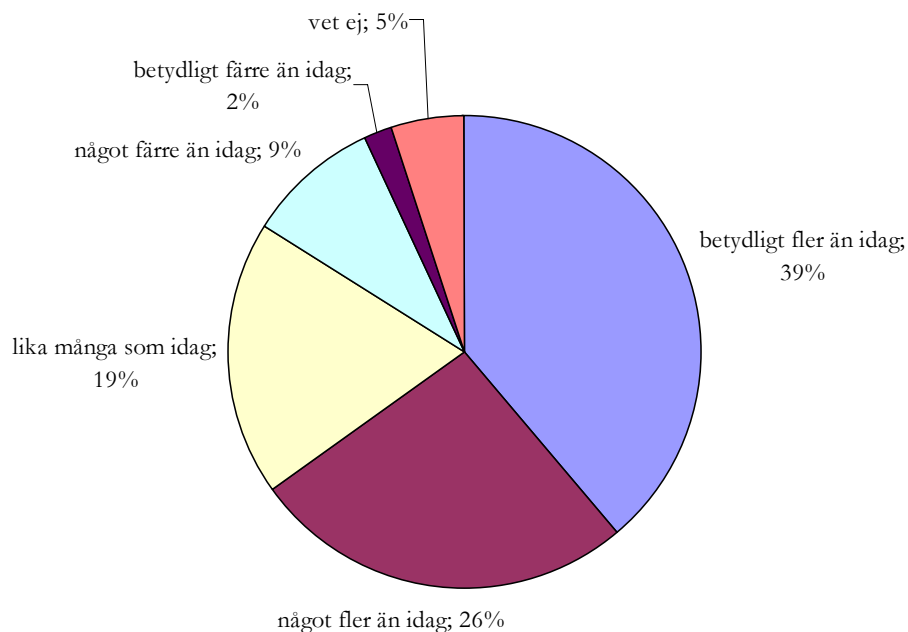

Diagram 2 visar att 65 procent tror att fler än idag behöver ha en högskoleutbildning i framtiden. 39 procent tror att de behöver vara betydligt fler. Bara 11 procent tror att de högskoleutbildade behöver vara färre än idag.

Diagram 2. Hur många tror du behöver ha en högskoleutbildning i framtiden?

Nästan 9 av 10 tycker att alla som är behöriga och vill studera på högskolan ska ha möjlighet att göra det. Bara 8 procent tycker att de inte ska ha den möjligheten. Det kan utläsas av

diagram 3. SCB har tidigare visat att 60 procent av dem som i vår går ut gymnasiet vill påbörja högskolestudier inom tre år. Om de ska få den möjligheten måste antalet platser på högskolan utökas. Det finns med andra ord ett starkt tryck på, och starkt stöd för, att satsa på fler platser i högskolan.

Diagram 3. Tycker du att alla som vill och är behöriga att studera på högskolan ska ha möjlighet att göra det?

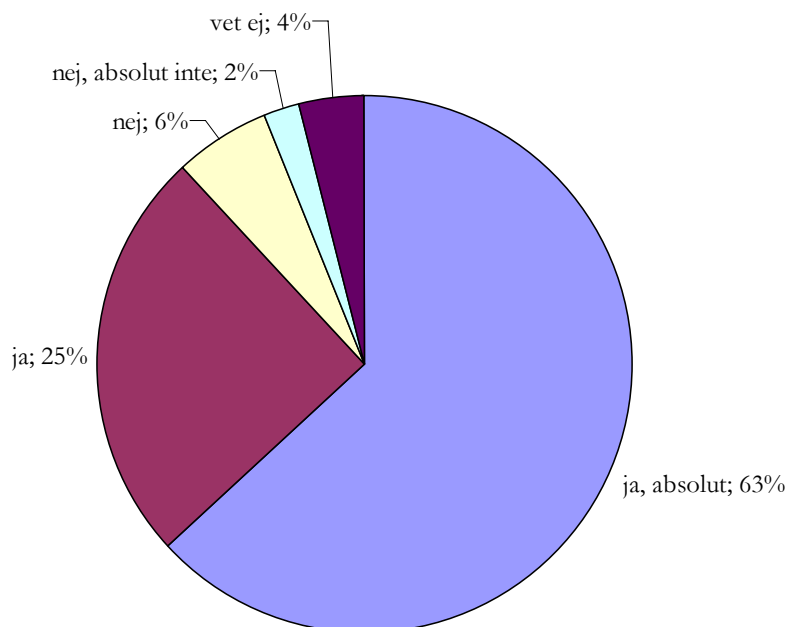
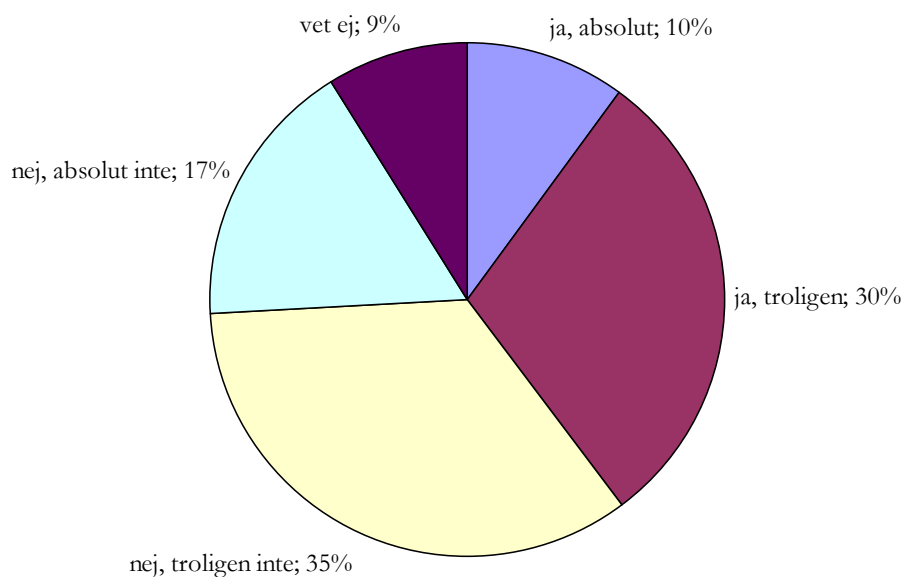

Diagram 4 visar att 40 procent tror att de absolut eller troligen kommer att behöva komplettera sin utbildning i framtiden med kortare eller längre högskolestudier. Drygt 50 procent tror inte att de kommer att behöva det.

Diagram 4. Tror du att du kommer att behöva komplettera din utbildning i framtiden med kortare eller längre högskolestudier?

Stödet för att satsa mer på högskolan för att förbättra kvaliteten i utbildningen är starkt. Det är tydligt i diagram 5. Nästan 8 av 10 tycker att Sverige ska satsa mer pengar på högskolan för att höja utbildningskvaliteten. Bara 6 procent tycker att inga mer pengar ska skjutas till.

Diagram 5. Tycker du att Sverige ska satsa mer pengar på högskolan så att utbildningskvaliteten blir bättre?

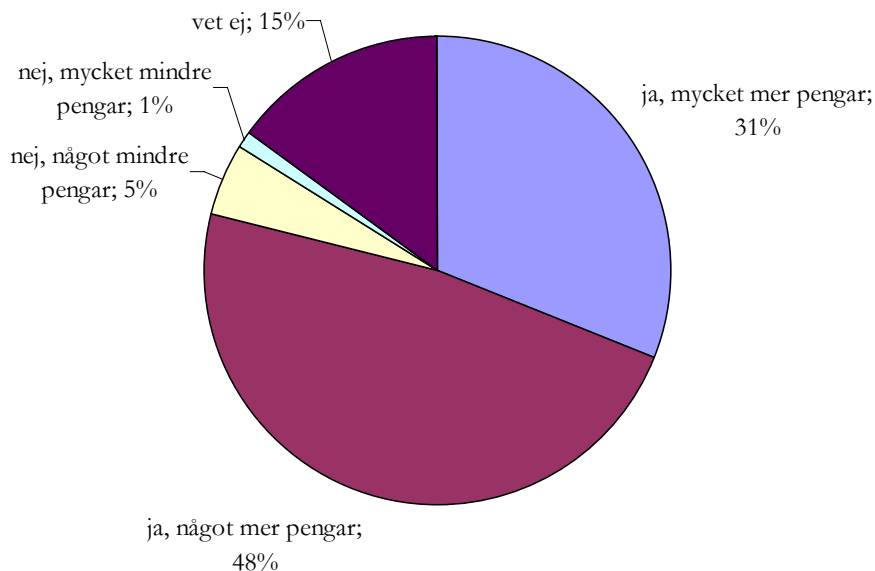
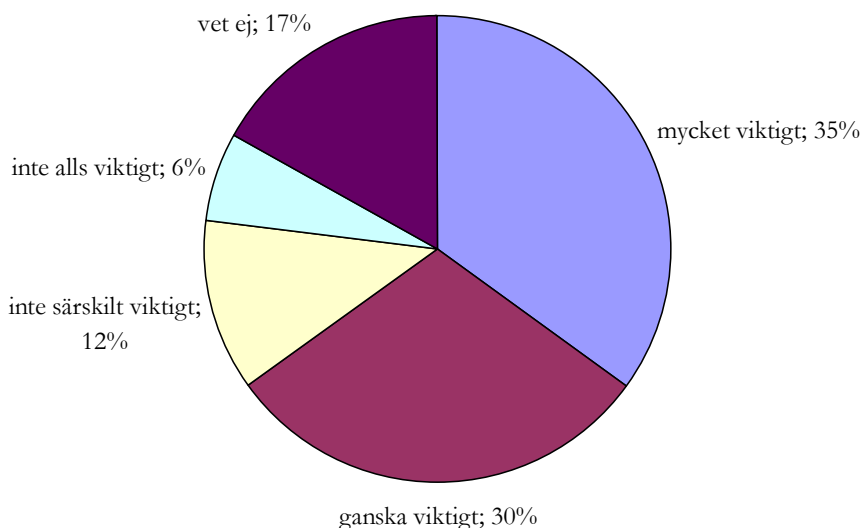
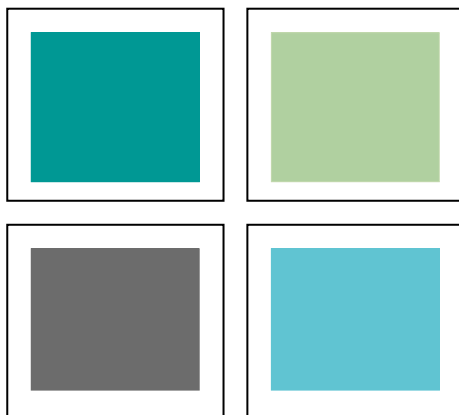

Diagram 6 visar hur viktigt det anses vara att den sociala och etiska snedrekryteringen till högskolan minskar. 65 procent tycker att det är mycket eller ganska viktigt att den sociala och etniska snedrekryteringen till högskolan minskar. Bara 6 procent tycker att det inte alls är viktigt.

Diagram 6. Hur viktigt tycker du att det är att den sociala och etniska snedrekryteringen till högskolan minskar?

Metodbeskrivning NOVUS OPINION

Kund: TCO

Projektnamn: "Högre studier"

Metod:

Urval: Riksrepresentativt i åldersgruppen 18-65år vad gäller kön, ålder och geografi. Urvalet dras från Novus förrekryterade panel.

Datafångst: Via webben, inbjudan sändes ut via e-post.

Antal intervjuer: 1000 genomförda webbintervjuer

Fältperiod: 12-14 februari 2008

Ansvarig fältledare på Novus har Fredrik Nilsson (fredrik.nilsson@novusopinion.se) varit.

Om Novus Opinion (www.novusopinion.se)

Novus Opinion är ett politiskt obundet undersökningsföretag som har anslutit sig till de etiska regler som gäller för seriösa undersökningsföretag inom samarbetsorganisationerna ESOMAR och SMIF. Novus Opinion är ett svenskt företag med internationella utblickar.

Novus Opinion är sedan 1 juni 2007 noterat på aktietorget under namnet Novus Group International AB vilket borgar för seriositet och långsiktighet.

Novus Opinion gör alla typer av undersökningar och använder alla typer av datainsamling, beroende på vad kunden vill ha. Vår specialitet är dock att samla in data via SMS och WEBB eftersom det är kostnadseffektivt och snabbt i förhållande till många andra datafångstmetoder.

I riksdagsvalet 2006 presenterade Novus Opinion den 17/9 kl 19:30 den mätning innan valet som hade minst medelavvikelse för riksdagspartierna av alla opinionsinstitut.

Våra medarbetare har i de flesta fall minst 6 års erfarenhet från undersökningsbranschen. Vi som står bakom företaget har lång erfarenhet av att arbeta med marknads- och opinionsundersökningar även utanför Sverige.

Några exempel:

Alf Sjöström – tidigare vVD SIFO/RI, VD Svenska Gallup och grundare av Softcom. Styrelseordförande och tidigare VD för Novus Opinion.

Lars Björkman – VD för Novus med lång erfarenhet av ledaruppdrag i både svenska och internationella marknadsundersöknings- och konsultbolag, de senaste 2 åren på IPSOS.

Mikael Paltschik – tidigare VD SIFO/RI. Undersökningschef och Kvalitetsansvarig Novus Opinion

Hans Zetterberg – tidigare VD SIFO. Ingår i metodutvecklingsrådet.

Metodbeskrivning

Novus Opinion äger en förrekryterad representativ webbpanel som rekryterat via många olika rekryteringsmetoder. Framst rekryterar vi genom slumpmässiga telefonintervjuer och breda marknadsföringsinsatser.

För att en webbundersökning ska bli representativ dras först ett representativt urval ur den totala panelen i åldersgruppen 18-65år. Novus tar då hänsyn till kön, ålder, geografi och i vissa fall annan bakgrundsdata tex politisk preferens. Inbjudan till webbundersökningen går ut via e-post och fältperioden är vanligtvis minst en vecka.

Svarsfrekvensen blir ca 70% efter att 1000 svar samlats in. Resultatet efterstratifierades med hänsyn till bortfall på kön, ålder, geografi och ibland politisk preferens. Panelmedlemmarna hanteras i panelhanteringssystemet Cint (www.cint.com) som garanterar ekonomisk ersättning för deltagande och korrekt handhavande av paneldata.

Novus utvärderar kontinuerligt svarsdata från olika datainsamlingsmetoder. Panelen fylls kontinuerligt på med både telefonrekryterade och rekryterade genom breda marknadsföringsinsatser. Varje folkbokförd person i Sverige kan bara vara med en gång i vår panel. Vid misstanke om dubbelt medlemskap kan panelmedlemmar uteslutas. Panelmedlemmar får heller inte delta i för många liknande undersökningar på för kort tid. Panelmedlemmen uppger vid registreringen hur ofta vederbörande kan tänka sig att svara på undersökningar.

TCO

TCO är en facklig centralorganisation som har 16 medlemsförbund med tillsammans 1,2 miljoner medlemmar. Därav är 60 000 studerandemedlemmar i något av fackförbunden inom TCO.

Bland TCO-förbundens medlemmar finns många olika yrkesgrupper, allt från civilekonomer, jurister, civilingenjörer och statsvetare till socionomer, lärare, sjuksköterskor, poliser och skådespelare. TCO är den fackliga centralorganisation vars förbund organiserar flest akademiker.

TCO-förbunden finns inom alla områden på arbetsmarknaden, inom såväl privat och offentlig sektor som inom tjänste- och tillverkningsindustrin. Fackförbunden har stora kunskaper och lång erfarenhet av de spelregler som gäller mellan anställda och arbetsgivare.

Vill du veta mer? Gå in på www.tco.se.

FTF – facket för försäkring och finans

försvarsförbundet

FINANSFÖRBUNDET

JOURNALIST
FÖRBUNDET

teaterförbundet
fackförbundet för scen & media

Polisförbundet

SFHL

UNIONEN

SKTF

symf

Lärarförbundet

Tco

Besöksadress: Linnégatan 14 • Postadress: 114 94 Stockholm
Telefon: 08-782 91 00 • www.tco.se